Cseresnyési László

Tévedni jó

VISSZHANG - LV. évfolyam 16. szám, 2011. április 22.

É. Kiss Katalin *Az anyanyelv joga* (*ÉS*, 2011/13., ápr. 1.) című írásában utal az *Anyanyelvünk démonjai* (*ÉS*, 2011/12., márc. 25.) című cikkemnek arra a részletére, amely egy tévéműsorban elhangzott állításaira vonatkozik. A tévéműsor ugyan azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy „szükséges-e a magyar nyelvet alkotmányosan védeni", de É. Kiss rámutat, hogy nem a magyar nyelv alkotmányos védelméről beszélt, hanem a kisebbségek nyelvi jogainak védelméről. Sérelmezi, hogy olyan álláspontot tulajdonítottam neki, amelyet ő nem képviselt. Álláspontja valójában az, hogy a magyar nyelvet nem fenyegeti veszély, és az alkotmányban való védelme nem indokolt.

Tévedésem azonban talán megbocsátható, mert feltételezem, hogy É. Kiss Katalin elől nem titkolták el azt, hogy nem a határon túli magyarok nyelvi jogaival kapcsolatban, hanem a határon belüli nyelvalkotmányozói diskurzus kontextusában kérnek tőle nyilatkozatot. Ebben a kontextusban pedig nem szolgál a nyelvünkért aggódó tévénéző megnyugtatására az a kijelentése, hogy *„Most kb. 6-7000 nyelvet beszélnek a világon, és egy lipcsei antropológiai nyelvészeti intézet kutatásai előrejelzése szerint ezeknek a 90%-a el fog tűnni a század végére.*" Ez a kijelentés problematikus - független attól, hogy a „Romlik-e a magyar nyelv, sőt fennmarad-e?" kérdés esetleg valóban csak a megvágott riportban előzte meg É. Kiss Katalin fenti „válaszát".

A ki mit értett félre bizonygatásánál persze fontosabb most azon gondolkodnunk, hogy mit lehet még tenni. Talán vannak, akik már unják a nyelvünk „alkotmányos védelméről" folyó vitát, mert nem értik, hogy mi is (lehet) itt a tét. Feltehetően sok írástudó és mikrofonengedély-tulajdonos ebben a pillanatban még úgy gondolja, hogy nyelvünk „alaptörvényi védelme" csak afféle újítmányozó gesztus, paragrafusba iktatott szerelmi vallomás, amiben végül is semmi rossz nincs. Nekem mégis Alexander Pope egy híres sora jut az eszembe: „Mert beront oda a bolond, ahova egy angyal is csak félve lép" („For Fools rush in where Angels fear to tread"). Nem zárható ki ugyanis, hogy áttételei révén honatyáink e gesztusa tényleges jogosítványokat és játékteret teremt majd nyelvrendészetünk egyszerű munkásai számára, sőt megindíthatja a nyelvünk épségéért aggódó honfitársaink „állampolgári bejelentéseinek" áradását.

Remélem persze, hogy ismét csak tévedek.